

godbe sem zasledoval natančno od začetka do konca njegovega prizemlja. Tedaj je kazal Mart zemljanom svoj severni tečaj.

In opazoval sem natančneje nego moji tovariši ter se prepričal, da nam taki značilni prizori, ki se vrh svoje jasnosti tudi skladajo s pozemskimi dogodki, ponujajo pravi ključ, s katerim pridemo do te uganke.

Prepričal sem se zopet in zopet, da popisana prikazen v resnici ni drugega kakor velikanska povodenj, katera ob času najbujnejšega tajanja ledú in snega poplavlja okolico, izliva svoje vodé ter obliva in zaliva vse nižje bližnje pokrajine krog severnega tečaja, kakor bi se morje vzdigovalo, nastopalo po celini ter izpreminjalo njen obraz v novo široko morje, iz katerega štrlé posamezne, otokom podobne višave, iz stare celine.

Iz tega očitnega prizora se spoznava neovržljivo, da so one črte — prelivni — v resnici prekopi ali vodotoki, po katerih varno odtekajo nevarne vode.

Tako preiskovanje in spoznavanje pa je vspodbadalo moje misli k novemu preudar-

janju. Če je na Martu kaj rastlinstva in živalstva ali sploh kaj organskega življenja, varujejo ga taki vodotoki kolikor možno pred vesoljnim potopom ob času prebujnega tajanja snega in ledú; temu nasproti pa mu dovajajo ravno ti prekopi potrebno vodo ob času suše. Iz teh črt — prelivov — prejemljejo suha tla za vsakatero rast neobhodno potrebno vlago. In ta potreba je tem večja, čim bolj suha je prst, ker Martu primanjkuje dežja. Od kod naj pride dež, ker je nebo na Martu skoro vedno jasno; brez meglá in oblakov pa ni dežja!

Izpreminjevanje prelivov kaže pa tudi, da se preminjajo vode po njih strugah. Sicer bi utegnil kdo reči, nekaj izprememb prihaja od tod, da so struge z morjem v zvezi ali da so odprte morskim vodam ter tudi nalivom in odtokom med morsko oseko in plimo. A iz tega ne morem nikdar in nikakor razlagati vsestranskih prikaznij ob prelivih. Saj pridejo tudi časi, ko nekateri prelivni izginejo izpred očíj ogledovalcu. Torej se včasih njih vodé zmanjšujejo dosti bolj nego pri oseki in plimi, ali se pa celó posuše med poletjem. (Konec.)

Književnost.

Slovenska književnost.

Knjige družbe sv. Mohorja za l. 1896.

(Dalje.)

Naše škodljive rastline v podobi in besedi. Opisal Martin Cilenšek, profesor na dež. gimnaziji v Ptujju. 8°. Str. 625—768. S tem petim snopičem se končuje delo našega pisatelja. Opisal je tu rastline škodljive polju in travniku, in v VII. oddelku škodljive gozdu. Na koncu nam podaja „kratek pregled v knjigi opisanih cvetočih rastlin“ in „Imenik naših škodljivih rastlin v slovenskem in nemškem jeziku“.

Tudi tukaj, kakor v dosedanjih snopičih, se vrste pred nami mnogoštevilne škodljive rastline, kratko opisane in s slikami pojasnjene. Zato je to delo zares bogato, (nam se zdi) prebogato za svoj namen. Težko in ne prav rad je bo bral naš kmet, ali pa celó ne bral. Hvalimo pa, da je pisatelj vnmel poljedelca, naj pokončuje škodljivke, in semtertje pokazal tudi način, kako naj to stori.

Nikar, da ne bi cenili tega dela! Samo na sebi je jako dobro in zaslužljivo. Ker pa ni lahka hrana v njem, naj zvedeni prijatelji našega kmeta vne-majo, da pogleda večkrat v knjigo, spozna svoje poljske kvarljivke in jih iztrebi. Zlasti naj učé otroke spoznavati kvarljive rastline in jih pokončevati.

Agricola.

Naše časopise.

Da vsestransko dopolnimo nalogo družinskega lista, namenili smo se povedati naročnikom tudi kaj o domačem časopisju. Naša poročila bodo prosta; ravnala se bodo po priliki in potrebi.

V minulem letu se je nekoliko premenilo v našem časopisju. Prenehal je izhajati **Slovanski svet** med letom (menda samo za nekaj časa, kar je pač čudno), začeli so pa izhajati v Trstu šaljiv list **Brivec** in list **Slovenka** za ženski svet in v Ljubljani **Slovenski list**. Bodočnost bo povedala najboljšo kritiko o teh novih pojavih; nam se ni treba prenačiti.

Jako važna in pa čudna je prememba, ki se je posebno lani pokazala v znanem učiteljskem strokovnem listu **Učiteljskem Tovarišu**. Ta list je doživel že lepo in častljivo število 36 let. Osnoval ga je l. 1861. pokojni Praprotnik na dobri verski in narodni podlagi. Četudi mu ni bila vedno sreča mila, a dosledno in značajno je branil svetinje našega naroda pred napadniki in odpadniki. Duhovniki so mu bili vseгда podporniki gmotno in duševno.

Odkar pa je umrl Praprotnik, dal se je „Tovariš“ polagoma sukati na drugo stran. Minulo leto je objavila skoro številka za številko kak napad ali kako zbadljivko proti duhovščini in katoliškemu